ముగ్గురు గుమాస్తాల కథ

(ఆమెతో నలుగురు)

కలెక్టరాఫీసులో కస్పీలు దొరకని సెక్షన్లో పనిచేస్తున్న రవి "రవి కాదు నా పేరు శని" అని తరచుగా సరదాగా అంటూంటాడు. అతను దుఃఖానికి నవ్వుపూతలు పూసుకోగలడు.

ఓ నెల పదో తారీఖున పొద్దున్నే ఆరు గంటలకి ఇంకా మంచం మీద పడుక్కొని గాఢనిద్రలో లేని రవిని అతని భార్య గట్టిగా తట్టిలేపి, పక్కన కూర్చుని, అతనికి అసలు విషయం గుర్తు చేసింది.

"ఈ పూట ఎక్కడికైనా వెళ్లి ఎవరి దగ్గిర్నించైనా ఎలాగైనా తలైనా తాకట్టు పెట్టి ఓ పాతిక పట్టుకొస్తాఁ వన్నారు, గుర్తుందా ? మరంచేత, లెండి మరి, వేగిరం లెండి. లెండి బాబూ లెండి. వేగిరం లేచి వెళ్ళి మీరీరోజు ఆ సొమ్ము తేకపోతే నేను మరింక ఈ కాపురం చెయ్యలేను. ఒక్క నిమిషం మరింక బతకలేను. ఆ యింటావిడ మళ్ళీ వచ్చిందంటే - ఇప్పుడే చెప్తున్నాను నా మాట నమ్మండి - నేనివాళ ఉరిపోసుకు చస్తానే కాని మరి బతకను. దాన్తోపాటు, దాని మేనల్లుట్ట వాడు కూడా ఒస్తాడు. మీరేమో ఆఫీసుకి వెళ్లిపోతారు. చిట్టిగాడు - స్కూలికి వెళ్తాడు. నేనూ పాపా బితుకూ బితుకూ మంటూ కూర్చుంటాం. సరిగ్గా మధ్యానం అయేసరికి మేనత్తా మేనల్లుడూ తిన్నగా గదిలోకి అడగనైనా అడక్కుండా ఒచ్చేసి ఇదిగో ఈ మంచంమీదే ఈ పక్కమీదే దబాయించి కూర్చుని "తే అద్దె తే" అంటూ గంటదాకా కదలు, తలుపు లేసేస్తే తీసేదాక దబదబ బాదేస్తారు. ఆ మేనల్లుడు జోళ్ళయినా విప్పడు. వాడు మాట్లాడ్డు కాని వాడి నవ్వూ వాడి చూపూ చూళ్ళేదు మీరు. వాణ్నలా చూస్తుంటే వాణ్ని పొడిచి చంపేయాలనైనా అనిపిస్తుంది. లేకపోతే, అది చెయ్యలేనప్పుడు, పొడుచుకు చావాలనైనా అనిపిస్తుంది. నిన్న మధ్యాహ్నం వాళ్ళొచ్చేవేళకి పక్క చుట్టేసి మంచం ఎత్తేసి దానిమీద నా బ్లూ చీరె ఆరేసి నేను పెట్టెమీద కూర్చొన్నాను. నాకర్మ కాలిపోయి వాళ్లొచ్చేసరికి ఆ చీరె ఆరిపోయింది. వాడు తిన్నగా ఒచ్చి ఆ చీరె తీసి, మంచం వాల్చుకుని దానిమీద ఆ చీరె పరుచుకూర్చున్నాడు. నెత్తి మీద నిప్పుల కుంపటి కుమ్మరించేసి వాణ్నే నిలువునా కాల్చేద్దామనిపించింది. - చేతకాని కోపం ఎంతొస్తే మట్టుకు ఏం లాభం ? - నేనా చీరె పుతం పెట్టినా మరింక కట్టుకోలేను. వాళ్ళ డబ్బు వాళ్ళ మొహాన్న పారేస్తేగాని నేను మరింక బతకజాలనుగాక బతకజాలను. ఈ అవమానాలు నేను భరించలేను. నిన్న రాత్రి మంచం మీద పడుక్కోకుండా చాపమీద ఎందుకు పడుక్కున్నానని మీరంటే నేనేమీ చెప్పలేకపోయేను. పెదివి కదిపితే ఏడుపులో మునిగిపోదు నన్నమాట. మంచంగురించీ చీరెగురించే కాదు నిన్న ఆ ఇంటిది ఏఁవన్నాదో చెప్పడానికి సిగ్గేసి ఒళ్ళు చచ్చిపోయి మీతో చెప్పలేకపోయేను. "అమ్మా!

ఆడదాన్ని నన్నిలా హింసించడం బావుందా!" అన్నాను. అంతే అన్నాను. దానికి ఆవిడ ఏఁవందో తెల్సా? తల్చుకొంటే నా మనసంతా మరిగిపోయింది. ఆపలేని దుఃఖం ఒస్తోంది. మనం ఎవరియెడల ఏ పాపం చేసేం ? ఏ పాపాలైనా చేసేవాఁ? చేస్తే తెలీక చేసేవేఁమో గాని తెలిసీ చెయ్యలేదుకద. కాని, తెలిసీ తీరి కూర్చుని ఇంతమంది నిరపరాధుల్ని అంతమంది ఇలా ఈ విధంగా హింసిస్తుంటే, పట్టపగలు పది మంది యెదటా ఇంతలేసి అన్యాయం ఇలా జరుగుతూంటే లోకం ఇంకా ఎందుకు మండి మసై పోడంలేదో నాకు తెలీడంలేదు. ఇన్ని దుఃఖాలు పెట్టేకంటె, పోనీ ఒక్కసారే మనందర్నీ కాల్చి చంపేసి ఆ దేవుడు వాళ్ళనే హాయిగా బతకనివ్వకూడదా ? ఎందుకు మనల్ని పుట్టించడం ? ఎందుకీవిధంగా హింసించడం? అయినా, కట్టెదుట పాపాల్చేసే మనుషుల్నే ఏవ్రా ఎందుకు చేసేరు? అని అడగడానికి నోర్లేదు మనకి. మరింక ఆ దేఁవుణ్ని ఇంకేం అడగ్గలం? కాని ఏడవకుండా ఉండలేం కద ! దానిక్కూడా నోళ్లు కట్టేస్తారా ? కట్టేసీయండి ఏడ్చి మనం సాధించేదేఁవుంది గనక! కాని నిన్న మధ్యాన్నం అదన్న మాటలు ... బొలెడ్డబ్బు తగలేసి, ఉత్తపుణ్యానికి నిన్నూ నీ మొగుణ్నీ ఇందు మీద పండబెట్టడానికి కొనుక్కోలేదు పిల్లా నేనీ ఇల్లు. అంత పుణ్యానికే పోవాలంటే నా మేనల్లుడే ఉన్నాడు. నిన్ను కాకపోతే నీలాటి వాళ్లని పదిమందిన్తెచ్చి వాణ్నీ పండబెట్టగల నిక్కడ, తెల్సిందా? ఆపాటిదానికి నీ మొగుడికెందుకు ఇల్లిచ్చుకోడం? అద్దిమ్మంటే నోరుందికదా అన్చెప్పి పెద్ద కబుర్లాడకు ! మేఁ వూఁ అడగ్గలం. ఆపాటి అద్దానికి ఆపాటి నోళ్లు మాకూ ఇచ్చేడు భగవంతుడు. నీకున్న పౌరుషం నీ మొగుడికే ఉంటే ఆపాటి అద్దె డబ్బులు మా మొహాన్ని ఎప్పుడో పారేసును. అంత పాటైనా చేతకానివాడికి ఈ యిల్లూ మంచం నువ్వూ కూడా ఎందుకు? అంతగా కావాలంటే మా ఇల్లే దొరికిందేంటి? పోయి ఏ చెట్టుకిందో ఉండరాదా? కాణీ అద్దె 'ఇవ్వక్కర్లేదు కద? ఆడదాన్నిట! హింసల్ట! పెట్టేస్తున్నాడంట ! ఏం? నా అద్దె నాకు పారేలేక నన్నిలా ఎండలో తిప్పి నన్ను హింసలు పెట్టడం లేదా నువ్వు? నే నాడదాన్ని కానా? ఆడదెవరో మొగాడెవరో తెలీకుండానే కాపరం చేసి పిల్లల్ని కన్నానా?? ఆ మాటలన్నీ చెప్పడానికి నాకు నోర్రావడంలేదు. మనం ఈ యింట్లోంచి పోదాం చెట్టుకిందకే పోదాం. మనకి ఈ యిళ్ళెందుకు, ఈ వూళ్ళెందుకు, ఈ నౌకరీ చాకిరీలెందుకు ? పక్షులు బతకడంలేదా? పశువులు బతకడం లేదా ! చెట్లకిందికే పోదాం. అవీ లేకపోతే ఆపాటి పడిచావడానికి 'నూతుల్లేవా? ! గోతుల్లేవా అంతకీ ఏదీ లేకపోతే మహాసముద్రం లేదా? అందులోకి పోతే అక్కణ్నించి మనల్నెవ్వరూ పొమ్మన్లేరు కద" అంటూ కళ్ళొత్తుకుంది రవి భార్య.

రవి భార్యకి ఇరవై మూడేళ్ళుంటాయి. అవిణ్నీ చూస్తే పచ్చగా బరువుగా పళ్ళతో నిండిపోయి వడదెబ్బకి వడిలిపోయి ఎండలో జాలిగా నిల్చున్న లేత బొప్పాయి మొక్క గుర్తుకొస్తుంది. రవి కంటికి ఆమె ఎప్పుడూ, తిండిలేని సీతలాగా, ఆకల్తో అడివిలో తిరిగే దమయంతిలాగా కనిపిస్తుంది. రవికి ముప్పయ్యేళ్ళున్నాయి. అతను చీకటికొట్లో ఎండుగడ్డి వేడిలో ముగ్గబెట్టి బలవంతంగా పండబెట్టిన లేలేత మామిడికాయిలా పండిపోయుంటాడు.

అతని తలమీద జుట్టు చాలాకాలంనించీ రాలిపోతోంది. వర్షంలో తడిసిపోయి పాడైపోయి చెడిపోయిన కొత్తచీపుర్లా ఉంటున్నాడిప్పుడతను. వాళ్ళిద్దరికీ ఎనిమిదేళ్ల కొడుకూ

అయిదేళ్ళ కూతురూ ఉన్నారు.

భార్య చెప్పే మాటలన్నీ వింటూ మంచం మీద వెల్లకిలా పడుక్కున్న రవి ఆవిడ తల తన గుండెకి చేర్చుకున్నాడు. అంతా చెప్పి లేచి ఆమె కళ్లొత్తుకుంటుంటే, చివరకి, ఉండబట్టలేక "అత్తముండనీ అల్లుడు వెధవనీ చంపేస్తాను" అన్నాడు రవి.

"దేఁవుఁడూ గవర్నమెంటూ అంతా వాళ్ళపక్షవేఁ ఉంటే మీరు నేనూ ఏం చెయ్యగలం? ఏం చెయ్యలేకపోయినా ఆ దేవుడొక్కసారి కనిపిస్తే - కనిపించడు. కనిపిస్తే పేదవాళ్ళంతా గుడ్డుపీకి చంపేస్తారని భయం. నామట్టుకు నేను ఓ బుగ్గ పొట్టైనా పొడవక పోతే నా మనసు శాంతించదు. అందుకే కనిపించడు పెద్ద మనిషి. పోన్లెండి ఉణ్నీయండి. అందర్నీ వాళ్ళ పక్షవేఁ ఉణ్నీయండి. నిండా మునిగేక ఇంకేం భయం? భయపడవద్దు మనం వాళ్ళకి అద్దె ఇవ్వొద్దు. మనం అంతగా అయితే ఏ బైరాఁగి సత్రానికైనా పోదాం కాని వాళ్ళకి అద్దె ఇవ్వొద్దు మనం" అంది రవి భార్య.

భార్యకి బాధ తప్ప మరేం తెలియదని రవికి తెలుసు. తను చెయ్యలేని పనులేవిఁటో కూడా అతనికి తెలుసు. వెళ్ళి వాళ్ళని చంపలేడు. పిల్చి దేవుణ్ని పలికించుకోలేడు. అర్జీ రాసుకునైనా గవర్నమెంటుకేదీ అడగలేడు. సంసారంలో బైరాగి సత్రంకి పోలేడు. కట్టగట్టుకు సముద్రంలో ఉరకలేడు.

అందుచేత సరిగ్గా ఏడోగంటకల్లా, పాతిక రూపాయల అప్పు వేటకి గదిలోంచి బైటికి నడిచేడు రవి.

సుధపేరు సుధాకర్. కలెక్టరాఫీసులో కొద్దిగా మాత్రం కస్సీలు దొరికే సెక్షన్లో పనిచేస్తున్నాడతను. వయసు పాతిక. గుమాస్తా. బ్రహ్మచారి. చొంచెం అందంగా కొంచెం టెక్కుగా పోగ్గా అతను గుమాస్తాగా మారిన పడుచు ట్రెయినీ కలెక్టర్లా ఉంటాడు.

బట్టలమీద మోజుకొద్దీ పెళ్ళి మానుకున్నాడు సుధ. అతనికి సినిమాల సరదా. నాటకాల పిచ్చికూడా ఉన్నాయి. ఆ పిచ్చి సరదా మోజులకీ పెళ్ళికీ సహజ వైరం ఉంది. పెళ్ళి చేసుకున్న గుమాస్తా బాధల్ని పక్కన్నిలబడి మరీ చూసేడు సుధ. అందుచేతనే అతనికి భయం పెళ్ళంటే. కాని అతనికి ఆడదంటే చిక్కని మోజుంది. పెళ్ళిలంకె తగుల్చుకోకుండా అతను చిలక్కొట్లతో కాలక్షేపం చేస్తున్నాడని అందరికీ తెలుసు. అతనికి తల్లి తండ్రి అన్న దమ్ములూ అప్పచెల్లెళ్లూ ఎవరూ లేరు. ఒక చిన్న మేడ మీద ఒక చక్కని చిన్న గదిలో కాలక్షేపం చేస్తున్నాడతను. సమస్త బంధువుల్లోనూ అలరారుతూన్న గుమాస్తాలతన్ని "లక్కీ చాన్సుగాడు!" అంటారు.

సుధకి టెర్లిన్ షర్టు అంటే ఇష్టం వున్నట్టే సుశీలకి నైలాన్ చీరెలంటే ఇష్టం ఉండేది.

సుశీల ఒకప్పుడు ఎమ్బీబియెస్ చదువు దామనుకొంది. మరొకప్పుడు సినీమాల్లో చేరిపోదామనుకొంది. ఓనాడు 'కష్టజీవులు' సినీమా చూసి హీరాయిగ్గా ఏ మంచి కూలి వాణ్ణయినా పెళ్ళాడేద్దునా అనుకొంది. మరోనాడు, వాళ్ళ వీధిలోనే ఉన్న సరసుడూ, తాగుబోతూ, జూదగాడు, దొంగా, దగాకోరూ, అందగాడూ అయిన నడికాలపు గుండాని అందర్నీ ధిక్కరించి పెళ్ళాడి పరమ పతివ్రతగా ఉంటూ తన పాతివ్రత్యబలం చేత వాణ్ని పరమ భాగవతోత్తముడిగా మార్చేద్దునా అనుకొంది. ఓసారి ఏ అమెరికా అయినా ఎగిరిపోదునా

అనుకొంది. మరోసారి తనని ఏ పడచు చీఫ్ మినిష్టరో, రాజా సాహెబో, కలెక్టరో లేక నాలుగు కార్లున్న కాంట్రాక్టరో పెళ్ళాడకూడదా అనుకొంది.

ఆ అనుకోడాలు ఊహలూ అవన్నీ ఆమెకి పద్దెనిమిదేళ్ళు నిండకముందు. ఇప్పుడు కాదు. ఇప్పుడామెకి ఇరవైరెండేళ్ళు దాటేయి. సుధ పనిచేసే సెక్షన్లో టైపిస్టుగా చేరిన తరవాత సుధని చూసేక అతనితో పరిచయం అయాక ఆమెకి నగలూ నైలాన్ చీరెలూ అక్కర్లేకపోయేయి. సుధని పెళ్ళాడి ఆ మేడమీద ఆ చక్కని చిన్న గదిలో అతన్తో కాపరం చెయ్యడం అదే కావాలనుకొంది. అదే చాలునదే స్వర్గం అనుకొంది.

మొదటిరోజుల్లో ఓరోజు మధ్యాహ్నం సుధతో ఏదో మాట్లాడుతున్నట్టు మాట్లాడుతూ తన ఫ్లాస్క్ తీసి మర్యాదకి ఇచ్చినట్టు తన కాఫీ కొంత అతనికిచ్చింది సుశీల. అక్కణ్ణించి కాఫీలు ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాలు ప్రారంభమయేయి. ఓనాడు ఇద్దరు కలిసి హోటేల్కి వెళ్ళిన మొదటిరోజున - అతను బిల్లు చెల్లిస్తే, "ఒద్దు మీరివాళ చెల్లిస్తే, రేపు మరెవరైనా చెల్లిస్తానంటారు," అంది సుశీల. నేనుండగా మరెవర్నైనా చెల్లించనిస్తానా?' అని అతనంటే సిగ్గునవ్వు నవ్వి మనసులో అతని మాటల్ని దాచుకొంది. మూడుసార్లు అతనితో కలిసి సినీమాకి వెళ్ళి నాలుగోసారి వెళ్ళినప్పుడు మాత్రం అతన్ని తన కుడిచెయ్యి మాత్రం పట్టుకోనిచ్చింది. ఆ రాత్రి అతనితో రిక్షాలో కూర్చొని రాడానికి చాలా సిగ్గుపడింది. ఓ రోజు సాయంత్రం అతను జాకెట్ పీస్ కొనిస్తే "చెప్పకుండా ఎందుక్కొన్నా"రని మారాం చేసింది. "రేపు టిష్యుచీరె కొంటాను", అని అతనంటే "ఒద్దు డబ్బు ఖర్చు" అంది సీరియస్గా. అదే సాయంకాలం బాగా చీకటిపడ్డాక బీచిని మనక వెన్నెల్లో అతన్ని ఒక్క ముద్దు మాత్రం పెట్టుకోనిచ్చి ఆ తరవాత ఎందుకో దుఃఖం రాగా కళ్ళు తుడుచుకొంది. తననతను ఓదార్చబోతే కొంతమేర వరకు మాత్రం ఓదార్చనిచ్చింది. "టిష్యుచీరె కొనీదా?" అని అతను మళ్ళీ అడగ్గా సరేనన్నట్టు తలూపి, "నీ ఇష్టం" అంది. అతన్ని పెళ్ళాడ్డం కోసం ఆమె తహతహలాడిపోయింది.

సుధమాత్రం ఆడవాళ్ళు మగవాళ్ళకీ మగవాళ్ళు ఆడవాళ్ళకీ రాసే కథలు చదివేడు. కాబట్టే వాటిలో నాయకుల్లా "నాది ప్రేమా, వాంఛా? ఆమెది వాంఛా లేక ప్రేమా?" అని తర్కిస్తూ కూర్చున్నాడు. తర్కం తేల్లేదు కాబట్టి ఆమెతో పెళ్ళి సంగతి మాట్లాడ్డం మానీసేడు.

సుశీల ఆ మర్నాడు ఆఫీసుకి ఆలస్యంగా వచ్చిన సుధని దూరం నుంచి నవ్వుతూ పలకరించి నవ్వుతోనే దగ్గరికి రమ్మంది. అతను 'పనిలో మునిగిపోయి' రెండుగంటలయేక ఆమె దగ్గరికి వెళ్లేడు. వెళ్లేక అతను ఫ్రీగా మాట్లాడలేకపోవడం గమనించి ఆమె కూడా ముక్తసరి మాటల్లో సరిపుచ్చింది. ఆ సాయంకాలం "ఇంకా వందకాయితాల పనుంది. నా కోసం వెయిట్ చెయ్యకు!" అన్నాడతను. సరేనని వెళ్ళిపోయిన సుశీల ఆ మర్నాడు అతన్ని నవ్వురాకుండా నవ్విన పెదవుల్తో పలకరించింది. మాట్లాడ్డం మాత్రం మానేసింది. రెండు, మూడు, నాలుగు, ఐదురోజులు మాట్లాడ్డం మానేసింది. ఆమె తనతో మాటలు మానేసిందన్న సంగతికి బాధపడ్డ సుధకి తనామెతో మాట్లాడలేదన్న సంగతి గుర్తురాలేదు. ఆరోజున మాత్రం ఆమె ఆఫీసుకి వస్తూండగా వరండాలోనే ఆపి ప్రేమా, కోపం, అభిమానం అన్నీ ఒక్కుమ్మడిగా ఒక్కప్రశ్నలో ఇమిడ్చి "టిష్యు చీర కొనేదా, ఒద్దా" అని బింకంగా అడిగేడతను. సుశీల అతని కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూసి, నా నిర్ణయంతో మరింక పనిలేదు. నిర్ణయించుకోవల్సింది మీరు." అంది

'భావగర్భితంగా.' "నన్ను పెళ్ళాడదల్చుకొంటే చీరె కొను. లేకపోతే నాకు నీ చీరెలూ ఒద్దు. నువ్వూ వద్దు." అని ఆమె చెప్తోందని స్పష్టంగా బోధపడింది సుధకి.

"ఇద్దరి జీతాలూ కలిపి ఇద్దరికీ సరిపోవా?" అనుకుంటూనే ఉన్నాడు ఆ రోజల్లా ఆఫీసులో సుధ. కాని, ఇద్దరు ఒక ఏడాదిలో ముగ్గురవుతారు. ముగ్గురు మరికొంత కాలంలో నలుగురైదుగురవొచ్చు. అంతలో బాధల మబ్బులూ, కష్టాల వర్షాలూ తయారవుతాయి. సినిమా ఉండదు. నాటకాలుండవు; దోసె కాఫీ సిగరెట్లుండవు; చెప్పలుండవు; సైకిలుండదు; బస్సులుంటాయి కాని వాటిలో ప్రయాణాలుండవు; పాలు వెన్న రొట్టె ఏదీ ఉండదు; పెరుగు, కుక్కలు, కాయగూరలు, టూత్‌పేస్టు, హేరాయిలు, పేపర్లు, పత్రికలు, నావెల్సు, ఏమీ ఉండవు. బట్టలు? బట్టలుండవు. గొప్ప తగ్గింపు ధరల వారాల్లో ఖద్దరు బట్టలు కొనుక్కోవాలి. చవక నూలుగుడ్డలు ఎంచుకోవాలి. అంతకిమించి గత్యంతరం ఉండదు. మరింక పిల్లలు, జబ్బులు, మందులు, చావులు? ఏం బ్రతుకు బ్రదర్! భయం వేస్తోంది.

"ఏం చెయ్యడం?" అని మధ్యాహ్నం లంచ్‌లో ఓ స్నేహితుణ్ని సలహా అడిగేడు సుధ.

"సుధా బ్రదరూ! పెళ్ళాడక ముందు ఇన్ని ఆలోచించే గుమాస్తాగాడివి ఆడిమాత్రం ఏం సుఖపడాలి?" అన్నాడతను.

అయితే - సుధకి సుశీలతో సుఖపడాలనే తీవ్రమైన కోరిక మాత్రం లేకపోలేదు.

ఆ సాయంకాలం అతను ఆఫీసునుంచి రూంకి వస్తూ దార్లో పావలా షేవ్ చేయించు కొని, రూంకి వచ్చి స్నానం చేసి, బజారుకి వెళ్లేవాళ్ళా ఫుల్‌గా డ్రెస్డై టాయలెట్ అయి మంచంమీద కూర్చొని "టిస్యూచీరె కొనడవాఀ మానడవాఀ? తర్కిస్తున్నాడు. అతనికేమీ పాలుపోడంలేదు. అప్పుడతని చేతిలో సరిగ్గా ఇరవైతొమ్మిది రూపాయల నోట్లూ, ఒక ఇచ్చ రూపాయీ ఉన్నాయి. ఆలోచించి ఆలోచించి చివరికతను ఆ ఇచ్చ రూపాయి టాస్ చేసి పెళ్ళో బ్రహ్మచర్యమో తేల్చిపారేద్దామనుకున్నాడు.

అంతలో బాబులు (అనే జగన్నాథం) వచ్చి సుధ పెళ్ళి ప్రయత్నం అపుచేసేడు.

"మళ్ళీ మా జీతాల్రోజున ఇచ్చేస్తాను ఒక్క ముప్పయ్! ప్లీజ్ ప్లీజ్! నీ గెడ్డం పట్టుకు బతిమాల్తాను," అన్నాడు జగన్నాథమనే బాబులు.

"ఉండండి! మండుతుంది. ఇప్పుడే షేవ్ చేయించేను" అన్నాడు సుధ, ముఖం వెనక్కి జరుపుకొని (పెళ్ళాడి పాతైపోతే వారానికొక పారే షేవు!)

"అయితే చేతులిలా ఇయ్యి" అన్నాడు బాబులు.

"ఉండండి ఎంత కావాలి మీకు?

"ఒక్క ముప్పయ్!"

ఆ 'ముప్పయ్'ని మూడు పైసల్లో ధ్వనింపజేసేడు బాబులు,

"పట్టుకు వెళ్ళండి," అని సంతోషంతో ఆ సొమ్ము అతనికిచ్చేసి, హమ్మయ్య, అని నిట్టూర్చేడు సుధ. చీరె కొనడానికి డబ్బు లేదు కాబట్టి అది కొనడవాఀ మానడవాఀ అనే

సమస్యేలేదు. అది పరిష్కరించే బాధాలేదు. వచ్చే నెల చూసుకోవచ్చు.

ఆ వచ్చేనెల వచ్చివెళ్ళింది. మరో నెల వచ్చి అది కూడా వెళ్ళింది. ఇంకోనెల కూడా తొందరగా వచ్చి లక్ష పనులు చక్కబెట్టి చక్కావెళ్ళింది. మూడునెల్లు కూడా కోట్లకొద్దీ జనం చేత కోట్ల కొద్దీ పనులు చేయించేయేగాని సుధచేత మాత్రం టిస్యూచీరె కొనిపించలేకపోయి, అంతలో నాలుగో నెల నెమ్మదిగా దొంగలావచ్చి సుశీలని చల్లగా కారెక్కించి ఒకరిటైర్డు పోలీసు ఆఫీసర్తో పెళ్ళికి రెజిస్ట్రార్వారి ఆఫీసుకి తీసుకుపోయింది.

పెళ్ళిరోజు పొద్దున్నే సుశీల సుధ రూంకి వచ్చి, శుభలేక స్వయంగా ఇచ్చి, పెళ్ళికి రమ్మని పిల్చి, "మా పెళ్ళికి సాక్షి సంతకం మీరు కూడా చెయ్యాలి. తప్పక రండి." అంటూ నవ్వుతూ అతని ముఖంలోకి చూసి, ఆ వెంటనే కోపంలో ముఖం ఎరుపు చేసుకొని, అంతలోనే దుఃఖంతో వెక్కి వెక్కి ఏడ్చింది. ఆ నవ్వు అతన్తో, "ఈ పరిస్థితికి కారణం నువ్వే సుమా!" అంది. ఆ కోపం అతన్ని, "నా దుస్థితికి కారణం నువ్వే కదా?" అని నిలదీసి అడిగింది. ఆ దుఃఖం అతన్తో, "నేన్నాశనం అయితే అందుక్కారణం నువ్వే నువ్వే" అని జలజలా రాల్తూ జాలి జాలిగా చెప్పింది.

అప్పణ్నించీ సుధాకర్ కొంతకాలం దేవదాసుగా తిరిగేడు, తన బాధకి తను (కూడా) కొంతకారణం అని అతనికి తెలుసు. అంచేతనే అతనికి మరీ బాధగా ఉంది. కాని "సుశీల నన్నర్థం చేసుకోలేదు," అని సమాధానపర్చుకొందికి ప్రయత్నం చేసేడు, గుమాస్తాగాడు పెళ్ళిచేసుకొంటే బట్టకీ భోజనానికీ వాచిపోయే ప్రమాదం ఉంది కదా! అలా భయపడ్డంలో నా తప్పేం వుంది? సంఘం అలా వుంది. అందుకు నేనేం చేసేది? సంఘంలో వున్న పెద్ద తప్పు నామీత్తోస్తే ఎలా? అని అతను బాధపడి చాలా చిరాకుపడ్డాడు. పోనీ, నాతో 'ఇదిగో సుధా! నువ్వు నన్ను పెళ్ళాడకపోతే నేను చచ్చిపోతాను. లేకపోతే ఎక్కడికైనా పారిపోతాను, లేకపోతే నీమీద కోపంచేత ఏ ముసిలాణ్నయినా ఎవణ్నయినా పెళ్ళాడేస్తాను!' అని సుశీల స్పష్టంగా చెప్పేస్తే ఎంత బావుణ్ను! .... కాదు! నాదే తప్పు నాదే తప్పు - కాదు! సంఘందీ తప్పు. పువ్వులాంటి పెళ్ళిని మాకు పెద్దపులి కోరలా తయారుచేసిన పెద్దల సంఘందీ తప్పు!

అలా బాధపడుతూ చిరాకుపడుతూ కాలం గడుపుతున్నాడు సుధ. ఈలోగా సుశీల వుద్యోగం మానేసింది. ఆమె పెళ్ళి జరిగి అప్పుడే రెణ్నెల్లయింది. రెండు రోజుల్నించీ సుధాకర్ మూడ్ పూర్తిగా మారిపోయింది. ఇప్పుడతను లోకులంతా బహుదుర్మార్గులూ పరమ రాస్కెల్సూ అనే చీకటి కోపంతో వున్నాడు.

ఉదయం ఎనిమిది గంటలకి అతనటువంటి డార్క్ మూడ్లో వుండగా రవి నెమ్మదిగా వచ్చి భయం భయంగా పాతికరూపాయలు అప్పడిగేడు.

"ఇవ్వను, ఇవ్వనుకాక ఇవ్వను. ఎందుకివ్వాలి?" అనేద్దామనుకున్నాడు సుధ

కాని అంతలోనే అతనికి కొంచెం, అతి కొంచెం ఒక్క మూడు మిల్లీలీటర్ల చిరునవ్వొచ్చింది. లోకులంతా ద్రోహులనీ, దుర్మార్గులనీ ఈ సుధకి తెలుసు. తెలిసినా ఈ సుధాకరుడు వారికి మేలు చెయ్యడం మానడు. ఏదో తెలియనితనం వల్ల ఆమె యెడల ఎట్టి తప్పిదం చేసినా ఈ ప్రభాకరుడు, దానశీలుడనీ దయార్ద్రహృదయుడనీ ఆ సుశీల కూడా

వప్పుకుతీరాలి. అవును ఎంతో మంచివాడు మా సుధ.

ప్రకాశం రవితో, "ఇప్పుణ్ణా దగ్గిర అయిదున్నాయి. అందాకా పట్టికెళ్ళు. మిగతా ఇరవై ఇవాళ పదో తారీక్కదూ? ఇవాళే రైల్వేవాళ్ళ జీతాల్రోజు. బాబులు నాకు సొమ్మివ్వాలి. అడిగి తెస్తాను. సాయంకాలం రా!" అన్నాడు సుధ. అతనికి రవిని చూసి చిన్నమెత్తు అసూయా ఎక్కువగా జాలీ కలిగేయి. "అయితే, సాయంకాలం నామాట మర్చిపోకుస్మా! మర్చిపోతే చచ్చిపోతాను!" అంటూ లేచి వెళ్ళిపోబోతున్న రవిని ఆపి.

"రవీ! పెళ్ళి చేసుకున్న గుమాస్తాకి పరమ వీరచక్రం ఇవ్వొచ్చు రవీ!" అన్నాడు సుధ.

"మిగతా ఇరవై ఇస్తే నాకు ప్రాణాలిచ్చినట్లే లెక్క" అన్నాడు రవి.

జీతాల రోజేకాని బాబులు ఆఫీసుకి వెళ్ళలేదు. తోడి గుమాస్తాకి తన జీతం పుచ్చుకొనే ఆథరైజేషన్ లెటరిచ్చి సెలవుపెట్టి ఇంటి దగ్గరే వుండిపోయేడు.

బాబులికి రవీంద్రనాథ్‌ఠాకూరంటే ఇష్టం లేదు. ఎంచేతనంటే అతనికి కాబూలీ భయం వుంది. చెల్లుల్లేని వడ్డీలు చెల్లించి చెల్లించి మరి చెల్లించలేక చేతులెత్తి నిల్చున్న బాబుల్ని కాబూలీవాడు సివిల్ జెయిల్‌కి పంపిద్దామని చూసేడు. "నేను ఇచ్చుకోగలిగిన్ని ఇచ్చుట మానివేయడం లేదనిన్నీ, నేను కానీ మిగలకుండా కాలక్షేపం చేస్తున్నవాడిననిన్నీ" బాబులు కోర్టువారికి నిరూపించుకొని జెయిలు తప్పించుకున్నాడు. జీతంలో మిగతా అప్పులవాళ్ళు కోతలు అప్పటికప్పుడే పోతూనే వుండడంచేత కాబూలీవాడికి ఆఫీసు గేటు కాయక తప్పింది కాదు. అందుచేత జీతాల రోజుల్లో బాబులు ఆఫీసుకి వెళ్ళడు.

బాబులు ముఖం, అప్పుల వాళ్లెక్కడ కనిపిస్తారో అని కనిపెట్టుకు తప్పించుకు తిరిగే యాభయ్యేళ్ళ ముఖంలా వుంటుంది. అతని జుట్టు డెబ్భయ్యేళ్ళదాన్లా వుంటుంది.

అతనెప్పుడూ తోడేళ్ళకి భయపడే ముసిలి కుందేల్లా కనిపిస్తాడు. గడపదాటి వీధిలో కెప్పుడొచ్చి తిరిగినా, పిల్లి వున్న ఇంట్లో ఎలక తిరిగినట్టు వారవారలంట తిరుగుతాడు. ఎవరైనా అతన్ని ఇంటికి వెళ్ళి పిలిస్తే అతను వెన్వెంటనే బైటకిరాడు. ఆ వచ్చిన వ్యక్తి 'క్రూరజంతువు' కాదని నిర్ధారణయితేగాని తలుపుతియ్యడు. ఇంట్లో వాళ్ళని "బాబులున్నాడా?" అని అడిగితే ఎందుకైనా మంచిదన్చెప్పి వాళ్ళెప్పుడూ "లేరు లేర"నే జవాబు చెప్తారు. ఆఫీసుకి వెళ్లే టైంకి బాకీదార్లు దారికాస్తారని భయపడి అతను టైంకి రెండు గంటలముందే ఆఫీసుకి పోయి కూర్చుంటాడు. లోనికి వెళ్లేక కాఫీక్కూడా మళ్ళీ బైటకిరాడు. ఆఫీసునుంచి ఇంటికి రాడంలో కూడా అతను ఎంతో చాతుర్యం చూపిస్తాడు. అతను ఒక్కొక్కప్పుడు ఇంటికి వెళ్ళనే వెళ్ళకుండా స్నేహితుల ఇళ్ళ దగ్గిర ఉండిపోతుంటాడు. అతను కత్తులమీద నడిచేవాళ్ళాగా నిప్పుల మీద గెంతేవాళ్ళాగా కనిపిస్తాడు. కొత్తగా వచ్చే కుర్ర గుమాస్తాలతో అతను "ఒరిజినల్ గుమాస్తాగాణ్ణి నేనూ! కార్బన్ కాపీగాళ్ళు మీరు," అంటూంటాడు.

బాబులనే జగన్నాథానికి నలభయ్యేళ్ళ వయస్సులో ఇప్పుడీరోజున, పెళ్ళికాని చదువులేని ఇరవైరెండేళ్ళ కూతురూ, మెట్రిక్కు పాసవని నౌఖరీ దొరకని పెళ్ళికాని ఇరవయ్యేళ్ళ కూతురూ, చదువు సరిగా అబ్బని పద్దెనిమిదేళ్ళ కొడుకూ, పదకొండో యేటనుంచీ పెళ్ళికోసం తహ తహ లాడిపోతున్న పదహారేళ్ళ కూతురూ, ఎడంకాలు ఎండిపోయిన పన్నెండేళ్ళ కొడుకూ,

నెత్తిమీది భారంతో బుద్ధిలో పండు ముసిలైపోయిన పదేళ్ళ కూతురూ ఉన్నారు. బాబులు భార్య తరుచు కనిపించదు. ఆవిడ పొగల్లో ఉంటుంది. ఆవిడ మనిషిలా ఉన్నప్పుడెలా ఉండేదో బాబులికే సరిగ్గా గుర్తులేదు.

బాబులెప్పుడూ దుఃఖానికి నవ్వు పూతలు పూసి భద్రంగా దాచుకోడు. దాన్ని చిరాకుతో అణిచేబోతాడు. కోపంతో చంపేబోతాడు.

సాయంకాలం ఆరు గంటలకి బాబులు ఇంట్లో చిరాగ్గా కూర్చున్నాడు. జీతం ఇంకా రాలేదు. సుధవచ్చిపీకలమీద కూర్చునే టైమవుతోంది. అతన్ని ఎలా తప్పించుకోడం?

"తప్పించుకోడం అవసరవాఁ?" అని కూడా ఆలోచిస్తున్నాడు బాబులు.

సుధంటే బాబులికి అభిమానవూఁ కోపవూఁ కూడా ఉన్నాయి. తన మూడో కూతురికీ సుధంటే మోజుందనీ ఆ పిల్లయెడల సుధకీ మోజులేకపోలేదనీ అతనికి తెలుసు. బీదవాడి కూతుర్ని సుధ పాడుచెయ్యకుండా ఊరుకున్నాడని కూడా అతనికి తెలుసు. ఆ పిల్లంటే సుధకుండే మోజు ఆధారం చేసుకొని, తన్ను అతడ్దగ్గర్నించి అప్పులు లాగ్గలిగేడని కూడా తెలుసు. అందుకే బాబులు తనని చూసి తను అసహ్యించుకుంటాడు. ఆ అసహ్యాన్ని కోపంగా మార్చి ఆ కోపాన్ని ఆ కూతురుమీదకీ ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసి అమె ఏ చిన్న తప్పుచేసినా చితక్కొట్టి చివరికి "నా పాపానికి నన్నెవరు కొడతారు? ఇన్ని పాపాలు చేయించే - ఆ దేవుడుగాణ్ని - వాణ్నెవరు కొడతాడు?" అని పళ్ళు పటపట కొరుక్కుంటాడు.

సాయంకాలం చిరాగ్గా కూర్చున్నాడు బాబులు.

సుధ మంచివాడే. అప్పిచ్చి మళ్ళీ అడిగే మనిషీకాడు. కాని ఇవాళ పొద్దున్నే వచ్చి అడిగేడు. కావాలంటే ఓ అయిదు. ఇంకా కావాలంటే ఓ పది కొట్టేసుకునైనా ఇస్తేకాని వీల్లేదన్నాడు. అదీ బాగానే ఉంది. న్యాయంగానే చెప్పేడు. (దీన్ని వాడు పెల్లాడేసినా బావుణ్ను) న్యాయంగా చెప్పినప్పుడు మనం మరోలా ఉంటే మనకింక అప్పు పుట్టదు. పోనీ ఇచ్చేద్దాం సొమ్ము. కావాలంటే మళ్ళీ వాణ్నే అడగొచ్చు -

అని నిశ్చయించుకున్నాడు బాబులు.

అంతలో ఆరుంపావుకి తోడి గుమాస్తా వచ్చేడు.

"నువ్విమ్మన్న వాళ్ళందరికీ ఇచ్చేసేను. ఇవిగో రశీదులు. మిగిలినవి ముప్పయ్. ఇందులో నా అయిదూ ఇదుగో తీసుకుంటున్నాను. మిగతావి పాతిక, లెక్కట్టుకో" అంటూ అతను పాతిక రూపాయలు బాబులి చేతికిచ్చేడు.

"నీ అయిదుకీ నాలుగు రోజులాగలేవా?" అని, రాళ్ళు కరిగించే స్వరంతో అడిగేడు బాబులు.

"ఆగలే నాగలేను! నాల్రోజులు పోయేక ఎక్కణ్నించైనా తెచ్చి మళ్ళీ ఇస్తే ఇవ్వగల్నేమో కాని ఇప్పుడు మాత్రం ఆగలేను" అని గాభరాగా అన్నాడు తోడి గుమాస్తా. కరిగిపోతానేమోననే భయంతో గడ గడ వణికి పోయేడతను. ఆ అయిదూ ఇవ్వకుండా ఉండడానికి మర్నాడు యాభై వేలిస్తానని ప్రామిస్ చేసేగలడతను ఆ సమయంలో.

"వారం రోజుల్లోపల ఎప్పుడు సర్దినా సరే! నీ దయ!" అన్నాడు బాబులు. ఆ తరవాత ఎదర వరసలో కొంతదూరంలో కనిపించీ మేడమీది గది చూపించి "చూడారే బాబూ! సుధాకరం రూంలో లైటు వెలుగుతోంది. ఈ ఇరవయ్యా పట్టుకెళ్ళి నేనిచ్చేనన్చెప్పి వాడికిచ్చేద్దూ," అని తోటి గుమాస్తాకి పని బెత్తాయించేడు. తోడి గుమాస్తా వెళ్లేడు.

కాస్సేపటికే తోడి గుమాస్తా సుధాకరంతో మాట్లాడ్డం ఆ మేడ గది కిటికీలోంచి కనిపించింది బాబులికి. అంతలో ఆ గదిలోకి, "రవిగాళ్ళా ఉన్నాడు రవిగాడేనా? ఆఁ వాడే" వచ్చేడు. ఆ తరవాత దీపం ఆపుచేసి ముగ్గురూ అటెక్కడికో వెళ్ళినట్టున్నారు.

చలికాలం సాయంకాలం ఆరుంపావు దాటి పావుగంటయింది. వీధి దీపాలు వెలిగే వున్నాయి. వీధంతా సందడిగా ఉంది. బాబు ఇంట్లో ఇంకా దీపాలు వెలిగించలేదు. చీకటిగా చిరు చలిగా వుంది. పెదకూతుళ్ళు ముగ్గురూ, పక్క వాటావాళ్ళ వారపత్రికలు చదవడాని క్కాబోలు వెళ్లేరు. మగపిల్ల లింకా ఇంటికి రాలేదు. ఆఖరిదానికి రూపాయి పావలా ఇచ్చి "అరువుకొట్టుకి వెళ్ళి రేపన్నీ తెస్తాను. అందాకా రెండు శేర్లు బియ్యం పట్రా తల్లీ" అన్చెప్పి దాన్ని బజారుకి పంపించి గదిలో వాలుకుర్చీలో వాలేడు బాబులు. తీర్చవలసిన ముఖ్యమైన నెలవారీ అప్పులన్నీ తీరాయి. సుధకి ఇవ్వవల్సినదాంట్లో పది కలిసొచ్చాయి బాబులికి. ఇంకా ఏదో బెంగగా వుంది. ఏదో ముఖ్యమైన ఘోరవిషయం మర్చిపోయి ఏదో మరిచేఁనన్న సంగత్తప్ప మరేదీ గుర్తుకి రానివాళ్ళా కూర్చున్నాడతను. ఓసారి ఆఫీసు రికార్డు కాఫీ హోటేల్లో మర్చిపోయిన్నాడు ఇలానే గిజగిజలాడేడు. సరిగ్గా అర్ధరాత్రి గుర్తుకొచ్చిందా సంగతి అనాడతనికి.

అలా ఆలోచిస్తూ కూర్చునేసరికి అలిసిపోయిన ప్రాణానికి విశ్రాంతి కోసం అతని వళ్ళంతా రాత్రి తొమ్మిద్దాకా చిన్న కునుకు తీసింది. తొమ్మిదికి అతని పెద్దకొడుకు "భోజనానికి లే నాన్నా!" అంటూ అతన్ని తట్టి లేపేడు. అంతవరకూ మర్చిపోయిన విషయం కొడుకుని చూడగానే అప్పుడు తటాల్న గుర్తుకి రాగా లబో దిబోమంటూ కుర్చీలోంచి లేచేడు బాబులు.

రాత్రి పదయింది. ఆలస్యంగా లేచిన చంద్రుడు పాడుబడ్డ డాబా ఇంటి వంటరి గది గుమ్మంలోంచి ఆ గదిలోకి విధిలేక చూస్తున్నాడు. చాకింటి తెల్లచీరెలా కాకుండా మాసిన సైనుపంచెలా జాలిగా 'అసహ్యంగా' వుంది వెన్నెల. వీధంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది. వీధిలో ఎలక్ట్రిక్ దీపాల బల్బులన్నీ అల్లరి పిల్లలు చితగ్గొట్టగా, ఆ స్తంభాలన్నీ కళ్ళుపోయిన బక్కచిక్కిన పెద్దసైజు ముసలికొంగల్లా కనిపిస్తున్నాయ్. రవీ అతని భార్య వీధి మెట్టుమీద కాళ్ళు పెట్టుకుని గది గుమ్మంలో పక్కపక్కల కూర్చొని దగ్గరదగ్గరగా అతి నెమ్మదిగా ఏదో మాట్లాడుకొంటున్నారు. అద్దెబాధ తీరినా వాళ్ళల్లో ఇంకేవేవో బాధలు కనిపిస్తున్నాయి. కనిపించకుండా దాగుంటున్నాయి. రాత్రివేళ గుడ్డివెన్నెల్లో చెట్ల ఆకుల చీకట్లో పాములకి భయపడి లేచిపోయి గూటి అంచున ముడుచుకు కూర్చున్న గువ్వపిట్టల్లా ఉన్నారు వాళ్ళు.

అంతలో అక్కడికి చింపిరిజుట్టుతో మాడుముఖంతో ఫిడేల్ డొక్కులాంటి ఛాతీతో బాజాకర్రల్లాంటి కాళ్ళూ చేతుల్లో, వదులైన ముసలి చొక్కాతో పదునెక్కిన పాతపంచెతో రవికి వేలువిడిచిన మేనత్త కొడుకు బాబులనే జగన్నాథం గోలుగోలునవచ్చి, "పెద్దవాడి పరీక్షకి ఫీజుకట్టాలి. పెనాల్టీతో రేపే ఆఖరోజు కట్టకపోతే ఏడాది వేస్టు. లైఫ్‌లో ఏడాది వేస్టంటే ఎంత ఘోరమో ఆలోచించు. నాయందు దయుంచి ఆ సొమ్ము నాకియ్యి. రేపీపాటికి ఎక్కడైనా

తలైనా తాకట్టు పెట్టి - ఇప్పుడు మట్టుకు సుబ్బోలాగైనా సర్దాలి!" అంటూ గొల్లున గోలపెట్టి తన గోడుగోడంతా చెప్పుకొని రవి తెచ్చుకున్న సొమ్ము తనకే అప్పిమ్మన్నాడు.

"ఒరే బాబులు బావా! సుధదగ్గిర పట్టుకొచ్చిన పాతిక్క ఇవిగో ఇవి మిగిలేయి. నాకో రూపాయిం చి నువ్వో రెండు తీసుకో కావలిస్తే" అని నెమ్మదిగా చెప్తూ మూడు రూపాయి కాగితాలు చూపించేడు రవి.

"తేరా బాబూ తే!" అంటూ ఆ రెండు రూపాయలూ తీసుకొని మిగతా సొమ్ము నీ దగ్గిరలేదు సుధగాడి దగ్గరలేదు ఎవడిదగ్గిరా లేదు. ఇప్పుడు వెళ్ళి మరింక ఎక్కడ ముస్తైత్తడం, ఎవర్నెత్తి కొట్టడం, ఏ గంగలో కురకడం?" అంటూ బాబులు చేతులు పిసుక్కున్నాడు, జుట్టు పీక్కున్నాడు, గుండె బాదుకున్నాడు. అయిదు నిమిషాలలా ఏడ్చేడ్చిన బాబులు ఎందుకోగాని అకస్మాత్తుగా ఆగిపోయి, కొన్ని క్షణాల పాటు అలా నిశ్చలంగా నిశ్శబ్దంగా ఏదో ఆలోచిస్తూ నిల్చొని ఆ తరవాత రవివైపు తలెత్తి చూసి, "రవీ ఒక్కమాట!" అన్నాడు.

ఏమిటన్నట్టు చూసేడు రవి. "మనల్ని ఇలా ఉంచినవాడు దేవుడే అయితే వాడు దేవుడుకాడు! మనల్ని ఇలా ఉంచిన వాళ్ళు మనుషులైతే వాళ్ల మనుషులు కారు. మాకు ఈ చావే చాల్నని మనం ఇలా ఉండిపోతే మనం పశువులం కూడా కాము!" అని, ఉడుకులెత్తిన మరుగునీళ్ళు కుంపటిదిగి చెప్పినట్టు చెప్పి వెళ్ళిపోయేడు బాబులు.

వీధిలో మకిలివెన్నెల ఆరిపోయిన పాతదీపాల స్మృతిలా ఉంది. వీధంతా పాతపట్నపు పాడుబడ్డ వీధిలా ఉంది. నిర్జనంగా నిస్సహాయంగా ఉంది. అంతటా చలిచలిగా అతి చలిగా ఉంది. భార్య ముఖంలోకి చూసేడు రవి. ఆమె ఎందుకోగాని దుఃఖాన్ని అణచుకోబోతూ అణుచుకోలేక వెక్కి వెక్కి ఏడవడం ప్రారంభించింది. అర్ధరాత్రివేళ నట్టడవిలో కటికచీకట్లో కూరుకుపోయిన ఆడపిల్ల ఆర్తనాదంలా ఆ ఏడుపు అతిభయంకరంగా ఉంది. అమిత దీనంగా వుంది.

అలా ఏదో ఆలోచిస్తూ ఆలోచిస్తూ కూర్చున్న రవి కొంతసేపయాక లేచి నిలబడి భార్యని లేవనెత్తేడు. మరి కొంత సేపటికి మసక చంద్రుడు పశ్చిమానికి దిగేడు.

జ్యోతి మాసపత్రిక, జూన్ 1963